

VESZPRÉMI KUTATÓK ÉS MŰHELYEK IX.

A szülőföldjét kutató Albrecht Sándor kilencven esztendő

CSISZÁR MIKLÓS

Albrecht Sándor
(Forrás: *Balaton Vehir.hu* 2015.)

A ma is aktívan dolgozó lokálpatrióta helytörténész, az 1931. december 20-án Veszprémben született Albrecht Sándor jeles évfordulóhoz érkezett, kilencven esztendő.

Két évtizede – 2000. május 9-én – beszélünk egymással először hosszasan, amikor az egykori piarista gimnázium, akkor már bő három évtizede a közgazdasági szakközépiskola várbeli otthona dísztermében megnyílt a Gizella Napok keretében rendezett iskolatörténeti kiállítás, amire eljött.

A város múltja iránt mindig érdeklődő Albrecht Sándor kezében volt a még nyomdafesték illatú könyv, a „*Veszprémi aranyéveink*”. A címlap verzóján a tartalomról eligazító mondat: „*A veszprémi piarista, majd az államosított gimnáziumban 1942–1948-ig, illetve 1948–1950-ig eltöltött diákéveink emlékezetére.*” A hatvanéves érettségi találkozára készítette író-szerkesztő társával, Kevés Istvánnal.

Az iskolavárosnak mondott Veszprémünkben meglehetősen ritka, de példaértékű ez a kiadványtípus. Ma is ott van könyvespolcomon, mellette az ugyancsak piarista öregdiák, Lechner László „*Alma Mater a veszprémi várban*” 2002-ben, valamint a keris öregdiák Tar Kálmán „*Historia classis nostrae 1939–1943*” 2003-ban megjelent munkája.

A nyugdíjas újságíró alig öt esztendővel ezelőtt köszöntöttük felnevelő falujában, Alsóörsön, 85. születésnapján. Az Eötvös Károly Művelődési Ház nagytermét falubeliek és máshonnet érkezett tisztelői zsúfolásig megtöltötték. Munkássága alapján ez nem volt véletlen, hiszen ahogy a tiszteletére készült emlékkönyvben a község polgármestere, Hebling Zsolt megfogalmazta: „... életútjának különös értéke, hogy ősei földjéhez, életének jelentős szakaszában falunkhoz, Alsóörshöz való kötődése olyan szellemi, erkölcsi és tetteivel bizonyított elkötelezettség, amely messze túlmutat a mindennapokon: a mi Balaton-parti otthonunk az övé is, ... melynek kiváló kutatója, feldolgozója, írója lett. ... Az ő munkássága nélkül minden bizonnyal kevesebbet tudnánk községünk sok évszázados, sőt, az ősidőkbe visszavezethető múltjáról ...”

Albrecht Sándor alsóörsi köszöntésén, 2016 decemberében (Forrás: Balaton.vehir.hu)

Az életének első, közel három évtizedét Alsóörsön megélő Albrecht Sándor a veszprémi piarista, majd állami gimnáziumban tanult, ahol 1950-ben érettségizett. „Jó kertészek voltak a piaristák! Nemkülönböztetve jók, elhivatottak a jogutód Lovassy gimnázium tanár egyéniségei. A régi fundamentumot rakták, rakják tovább. Épülésünkre. Bizonyítja ezt az iskolából kikerült helytálló tanítványok tekintélyes sora. Akik jól sáfárgoktak az itt kapott útravalóval, s őrzik magukban azt a szellemiséget, amit a jó öreg iskola magából mindig ránk sugárzott.” – írta az ünnepezt egyik írásában. A jeles pedagógusokból álló tantestület munkájának is eredményeként az ott töltött diákévek meghatározták érdeklődési körét: művészetek, sport, újságírás, majd a helytörténet, ezen belül is Alsóörs története.

Munkás életében kiemelten fontosak voltak a Veszprémi Nyomdánál, utóbb a megyei napilap, a Napló szerkesztőségében eltöltött évtizedek, ahol egy ideig a sportrovatot szerkesztette, majd reklámfőnökként dolgozott 1991-ig. Már diák korában is jelentős kapcsolata volt levelezőként különböző újságokkal, így – elmondása szerint – különleges élmény volt az akkor kitűnő szakemberekkel dolgozó lapkészítő részlegben végzett munka. Az ötvenes években külső tudósítóként, majd az 1960-as évek elejétől belső munkatársként többszáz írása jelent meg a Naplóban.

Sport témájú cikkeket elsősorban a megyei napilap közölte, de olyan önálló tanulmányok is kötődnek nevéhez, mint a „Tájékoztató Veszprém megye sportjáról 1967–71.” Feldolgozta és közreadta a Nemzetközi Kézilabda Napló Kupa 1967–1986 közötti történetét és ugyancsak neki köszönhető a balatonfüredi Vörös Meteor labdarúgó csapata működésének feldolgozása is, amit a helyi városi könyvtár őriz. Az

„Iránytű” címmel megjelent testnevelési és módszertani folyóiratnak 1981–1983 között volt a szerkesztője.

Nemcsak írt róla, de jól is futballozott. 1956-os forradalmi kiállása miatt (a veszprémi kenyérgyárban dolgozott) internálással büntették és csak hosszas rendőri felügyelet után folytathatta „focista karrierjét”. Első mérkőzése az újságíró-színészek összecsapás volt, ami a megyei rendőrkapitányság pályáján zajlott. Ott hívták meg a nyomda vezetői lapkorrektornak, így kerülhetett a Sütőipari Vállalattól a megyei nyomdába 1963-ban. Az Albrecht Sándor számára meglehetősen szívdobogtató esemény előzménye a következő. 1956. november negyedikén nyolc alsóörsi fiatalember – köztük az államosított Albrecht pékség tulajdonosának fia – a falu szélén, a református parókia mellvédjéről jól belátva az utat, puskával, pisztollyal várták a szovjeteket. Szerencsére az alig egy hónapja érkezett Nagy Lajos lelkész felesége hazaküldte az ifjakat. Történetükben az a felemelő, hogy a későbbi, s még a '80-as évek elején folyó nyomozások során is hallgatott a falu, nem árulta el senki sem a nyolc fiatal hazafi nevét.

Albrecht Sándor rendszeresen tartott kiállításmegnyitókat és számos művész munkájáról, kiállításáról, könyvéről szóló írását közölték különböző sajtótermékek. Csak néhányat szemelgetve közülük: Kajári Gyula, Vágfalvi Ottó, Veszeli Lajos, Keipert László, Holányi Julianna, Kovács Endre és mások. Különösen említésre méltó a méltatlanul elfelejtett almádi illetőségű Dukai Takách Jenő munkásságának a közreadása.

Gyűjtötte a különböző művészeti alkotásokat: grafikákat, festményeket, metszetteket. Művészeti gyűjteményéből emlékezetes összeállítást mutatott be az érdeklődőknek. A „Történelem, irodalom, tájszépesség – metszeten, művészrajzokon” címmel rendezett kiállítást dr. Poór Ferenc, a veszprémi OOK egykori osztályvezetője nyitotta meg 2008. március 10-én az Eötvös Károly megyei könyvtár kiscsalérijában. A bemutatott gyűjteményt utóbb a könyvtár Veszprém megyei helyismereti gyűjteményének ajándékozta.

Albrecht Sándor azonban nemcsak gyűjti a kisgrafikákat, de gimnazista kora óta ő maga is rajzol. Alsóörs, a Balaton és Veszprém városa alkotásainak a fő témája. Egykori alma materét is látató grafikája indítja az „Emlékidzés: Veszprém, 1711”

Művészeti gyűjteményéből válogatott alkotások kiállításán (Forrás: EKMK fotótár, 2008. március 10.)

címmel a gimnázium alapításának 300. évfordulójára megjelenő Veszprémi Szemle várostörténeti folyóirat 2011. évi hármas számát. Egykori iskolájára is gondolva született meg az „Élő kegyestanító-rendi kultusz” címmel a megyei napilapban közölt írása 2015-ben.

Az egykori alma mater a veszprémi várban (Albrecht Sándor grafikája)

Piarista öregdiákként már a 275 éves évforduló megünneplésének szervezésében is szerepet vállalt. Az 1986. szeptember 14-én megtartott alakuló közgyűlésen választották meg a jubileumi rendezvények egyik jelentős eredményeként létrehozott „Veszprémi Lovassy és volt Piarista Gimnázium Öregdiákjai Baráti Köre” tisztségviselői közé a Napló megyei napilap csoportvezetőjeként, az *Információs és publikációs albizottság* vezetőjének.

Helytörténet kutatói tevékenysége évtizedekkel ezelőtt kezdődött. Azóta is mindenre kiterjedően foglalkozik Alsóörs történetével, a balatonisággal, annak minden részletével, amelyről az 1990-es évek elejétől kezdődően rendszeresen olvashatók a témát alaposan körüljáró írásai Alsóörs község „Halászbokor” című havonta megjelenő periodikájában, de más megyei lapokban is. 1989-ben megszervezte Veszprém megye sajtótörténete és a balatoni újságok történetének kiállítását Veszprémben. Számos lokális és országos sugárzású televízió készített vele riportműsort. Cikksorozata jelent meg Endrődi Sándor költő veszprémi és alsóörsi kötődéséről, munkásságáról, de beszámolt az alkotó emlékét megőrkítő alsóörsi és veszprémi szobrának felállításáról és az ott tartott megemlékezésekről is. A Balaton-kultusz kialakításáért sokat tevő Iklódy-Szabó Jánosról és családjáról számos írást tett közzé.

Művei többségükben nyomtatásban is hozzáférhetők az 1990-es évek végétől. A kéziratban maradt munkákat az EKMK Veszprém megyei helyismereti gyűjteménye őrzi. *Szülőföldem Alsóörs* (1997), *Alsóörsi följegyzések* (kézirat, 254 fol., 1997), *A régi Alsóörs* (1999), *Veszprémi aranyéveink* (2000), *Millesimus MM – fotóalbum Alsóörsről a Millennium évében* (fotók: Kovács Endre, 2000), *Vágfalvi művészeti album*

– *A fény csendjében* (2003), *Színebbe szőtt vallomások – Vágfalvi Ottó festői világa* (2007), *Vágfalvi Ottó festőművész* (DVD) (a művész életútját ismerteti, 2009), *Hagyományok, értékek és hungarikumok Veszprém megyében* (2010) (megj. társszerző), *Keipert László festőművész Alsóörsön* (2012), *Alsóörs képeslapokon* (2014) (megj. megjelent CD-n is), *Alsóörs könyvészetéhez 1127–2018* (kézirat, 11 fol., 2018).

Munkásságát összefoglalóan tartalmazó iratgyűjteményét (I–XIV) az MNL Veszprém megyei levéltárában helyezte el.

A könyvtár számára munkáikat ajándékozó helytörténet kutatókat, írókat, költőket, művészeket, köztük Albrecht Sándort tüntette ki az Eötvös Károly Megyei Könyvtár igazgatója, Pálmann Judit 2017. március 7-én. (Forrás: EKMK fotótár)

Albrecht Sándor ma is aktívan részt vállal helytörténet kutatói munkájával elsősorban faluja, Alsóörs életében. A helyi értéktár bizottság alapító tagjaként sokat tett a helyi értékek megőrzéséért, szívügyének tartva ezeknek az értékeknek a köztudatba kerülését.

* * *

A mindig derűs, szűkebb pátriáját feltétlen tisztelő és szerető lokálpatrióta Albrecht Sándor felnevelő falujáról szóló egyik könyvében írja:

*„Jó volt itt élni régen. Jó ma is!
Tűnt idők visszarágyogó fényében,
jövőben reménykedőn...”*

Ehhez, az eddig megélt tartalmas élethez kívánunk mi, tisztelőid, barátaid további hosszú, munkás éveket.